

ОТРИМАЙТЕ
СТИПЕНДІЮ:

3000 ГРН ЗА
ПРОХОДЖЕННЯ
ОНЛАЙНКУРСУ

ДІЗНАТИСЯ БІЛЬШЕ

СПЕЦТЕМИ:

ФЕМІНОТЕКА

- ПРАКТИКИ РІВНОСТІ
- ЖІНКА В ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ
- ПОЛИЧКА ПЕРЕКЛАДІВ

ДОСЛІДНИЦЬКА ПЛАТФОРМА

- ГОЛОСИ
- КОНТЕКСТИ
- ГЛОСАРІЙ

«КУЛЬТУРА. ЗАВТРА»

- КРЕАТИВНА ЕКОНОМІКА

НАЦІОНАЛЬНІ ГЕОГРАФІЇ: УКРАЇНСЬКІ ФІЛЬМИ НА DOCUDAYS UA

ОКСАНА СЕМЕНІК 22 БЕРЕЗНЯ 2019

Кадр з фільму "Портрет на тлі гір"

22 березня почався Docudays UA. Щоразу цікаво спостерігати за українськими режисерами й за тим, як змінюються важливі для них теми, а цьогоріч у [Національних географіях](#), [DOCU/ Україна](#) та [Civil Pitch](#) можна помітити багато фільмів, присвячених активізму, проблемам спільнот та пошуку власної історії. Пропонуємо звернути увагу на ті стрічки, які виокремлюються гостротою поставлених питань та режисерським поглядом, що не залишить вас байдужими.

«**Божественні**», реж. Роман Бордун, Київ, Львів, Одеса.

- ПОЛІТИКА ВКЛЮЧЕННЯ
- (САМО)ЦЕНЗУРА

«Головні герої фільму – люди, що населяють сучасні українські міста: Київ, Одесу, Львів», – говориться в описі фільму. Але це не зовсім правда, адже головні герої – самі міста.

Спочатку їх розділяють вокзали, за якими, як і за головними вулицями, вгадуєш Одесу або Львів. Потім всі міста зіллються в одне. Однакові вулиці, однакові забігайлівки й однакові підлітки.

Діалоги та сцени, ніби підслухані з нашого життя, часом викликають відчуття глибокої й пекельної ніяковості. Від цих діалогів ми тікаємо в свою щоденну бульбашку й не хочемо звідти вилазити. Відмежовуємося навушниками чи книгами в метро. Міста, які ми звикли сприймати через образи пам'ятників, соборів та історичних вулиць, давно живуть своїм життям. І фільм-калейдоскоп Романа Бордуна нам про це вкотре нагадує.

«Портрет на тіл гір», реж. Максим Руденко, село Криворівня

Протягом тридцяти років мешканка гірського гуцульського села Криворівня Параска Плитка-Горицвіт фотографувала людей і місце, де жила. У 2015 році художники з Києва знайшли коробку з її фотонегативами. Після того виставки фотографіні пройшли у Львові, Івано-Франківську, Косові, Одесі та Києві. На її фотографіях усе життя села: новонароджені, ігри дітей, свята, весілля, випасання овець, рукоділля, похорони. І так 4 тисячі негативів.

Режисер Максим Руденко приїхав у рідне село Параски не для того, щоби дізнатися всю її біографію. Він розпитує про неї у місцевих, заходить до хати міркує над її самотністю (чи свободою?). Режисер порівнює село минулого століття з сучасним. Здається, що змінились тільки технології, одяг молоді і колір плівки. Коли режисер порівнює фото Параски Плитки-Горицвіт і ставить у кадр героїв у ті ж пози – з'являється відчуття містики. Ніби в Криворівні час завмер і поспішати немає куди і немає потреби.

«Ілюзії на дні», реж. Леонід Єжуров, Херсон

Чим усе закінчиться – ми дізнаємось на початку. Фільм – це радше спогади про хороші часи й програму боротьбу. Від цього абсурдність фільму здається ще сильнішою, а шупальці бюрократії не дають дихати всі (короткі?) 15 хвилин фільму. Назва «Ілюзії на дні» відсилає до теми всього фільму: активісти намагаються врятувати старовинний ілюзіон, щоби створити там культурний центр. В невеликих містах, як от в Херсоні, такі ініціативи – це єдина можливість створити місце для актуального мистецтва та якісного дозвілля. Але земля в центрі приваблює чиновників і депутатів, які заради розчищення території розпочинають війну проти культурних активістів. Чи може, їх лякає культура, яка виховує вільнодумців?

Ще важче дивитися цей фільм через історію Катерини Гандзюк, активістки, яка померла після нападу на неї в Херсоні. К фільмі вона ще жива, а підозрюваний в організації її вбивства голова Херсонської облради Владислав Мангер говорить у фільмі на засіданні чудову фразу: «Якби в цьому будинку культурного чи історичного значення Шевченко вірші писав, а так...Грошей нема!». Якщо раптом у вашому кінотеатрі/музеї/театрі (потрібне підкреслити) Шевченко не писав віршів – навіть не думайте називатися

«Люзії на дні» – це фільм не тільки про Херсон, це про всі міста, де культура раптом стає зайвою і небезпечною.

«Колір фасаду: синій», реж. Олексій Радинський, Київ

Синій – це можливий колір фасаду «покращеної» після будівництва ТРЦ легендарної “Тарілки”. Чому синій? Бо це улюблений колір інвестора.

Історія з перетворенням модерністичної «Тарілки» на частину ТРЦ продовжується понад рік. За цей час сформувався рух архітекторів, урбаністів та митців Save Kyiv modernism, а архітектор «Тарілки» Флоріан Юр’єв на 90-му році життя чи не вперше почав оббивати пороги кабінетів чиновників. У короткометражці розповіді про його роботу у майстерні чергуються з засіданнями та круглими столами у міністерствах. Виникає відчуття, що Київ не заслуговує на таких геніїв. На щастя, Національний художній музей пішов проти «традиції» українських інституцій робити персональні виставки художників лише посмертно і разом з автором відкрив виставку «Флоріан Юр’єв. Modus Coloris Sintez».

Під кінець фільму дедалі більше здається, що Київ безповоротно поглинуть багатоповерхівки і ТРЦ. Що й не дивно, бо, як сказав Флоріан Юр’єв, «Архітектура відображає соціальні стосунки. У нас вони хаотичні».

«Чорний суботник», реж. Пьотр Армяновський, Київ

Деякі моменти з життя та історії чомусь зникають з пам’яті. Забувається навіть не найгірше, а просто те, що ніби зайве.

Барикади та намети стояли на Майдані ще кілька місяців після перемоги протестувальників. Уже був анексований Крим і почалась війна на Донбасі, а на Хрещатику серед дороги продовжували жити люди. У серпні 2014-го муніципальні служби та колишні майданівці вийшли на суботник, який мав очистити Майдан. Його атмосфера нагадала Пьотру Армяновському «Чорну раду» Пантелеймона Куліша, уривки з якої він зачитує протягом всього фільму. Якби не закадрове читання, фільм більше нагадував би репортаж «без коментарів». А можливо, це той документальний фільм без почуттів та оцінок, який колись дістануть із полиці архіву, щоби відновити події серпня 2014.

«Ти, бля, рота закрий», реж. Таїсія Кутузова, Гатне, Київська область.

Сергій Чагаров із 15 років бореться з корупцією у рідному селі Гатне під Києвом. Його головна зброя – документ і журналістський текст. Під час однієї з сесій сільради депутат, звинувачений Сергієм у корупції, нападає та публічно погрожує активісту. Про цей випадок пишуть усі провідні ЗМІ України. Для них Сергій – герой. Для частини села – ганьба. Йому погрожують, радять не лізти у «справи дорослих», а однієї ночі підкидають на подвір’я вибухівку.

Сергій – один у полі воїн, навколо якого не тільки процвітає корупція, але й досі існує Радянський Союз. Ганьбити і називати хворим на голову за те, що не мовчиш – вітається й заохочується.

Під час перегляду фільму постійно панічно чекаєш нещасливого закінчення, ніби дивишся справжній трилер. А це всього (аж?) спроба отримати те, на що маєш право й викрити корупцію в селищі.

«Шлях до гір», реж. Міколь Рубіні, с. Ямна

«Мілан. Кілька речей, які моя родина вивезла під час еміграції із Радянського Союзу до Італії у 1957 році. Світлина 1919 року, на якій зображено будинок, де народився мій дідусь», – так починає свою оповідь італійська режисерка Міколь Рубіні. Через півстоліття вона повертається в карпатське село Ямна, де лишився закинутий (як здається) санаторій, який охороняється як секретний об'єкт, і декілька дерев'яних будинків. Звісно, пошуки інформації про свого діда і його життя в Україні переплітаються зі звичайним побутом місцевих. Від картинки фільму можна отримувати справжнє задоволення. Але «Портрет на тлі гір» Руденка, згаданий раніше, за своєю поетичністю не гірший, і навіть більш живий. Здається, що режисерці «Шляху до гір» лячно, чи то від темних лісів і оповідок про партизанів, чи то від розуміння власної відчуженості від цього краю.

Чим довше триватимуть пошуки, тим більше мешканці села заплутуватимуться у спогадах та колективній пам'яті. Двоє з них стануть неоціненними помічниками режисерки: найстарший місцевий партизан Петро й таксист Юра. Їхні спогади проллють світло на долю будинку. Але під кінець фільму здається, що режисерка їхала не за цим. Ніби вона хотіла знайти щось у собі, але гори їй так і не відкрилися й не відповіли.

Tweet

ДИСКУСІЯ • ДОКУМЕНТАЛЬНЕ КІНО • КІНО • КУЛЬТУРА • МАЛІ
МІСТА • СОЦІАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО • ФЕСТИВАЛЬ